

KIS LAP

AZ ELSŐ SZŐLŐFÜRT. (Lásd a 171. lapon.)

A TITOK.

— Elbeszélés. —

(X. Folytatás.)

TERÉZ néni, mikor látta, hogy a kis leány félelmét semmikép sem bírja legyőzni, nem erőszakolta tovább, nem is beszélt többé e dolgról. Emmácska tanult szépen tovább, segített a háztartás körül s annyira el volt foglalva reggeltől estig, hogy rá sem ért gondolkozni a multakról. Koronként még nagyobb öröme is volt; szüleitől kapott gyakran levelet s a mama azt írta, hogy Teréz néni mindig dicséri leveleiben Emmácskát; a mama tehát reméli, hogy még lesz örömük leányukban s talán még a szigorú apa is meg fogja bocsátani a multakat.

E levelek mindig nagy örömet okoztak Emmácskának; de rendszeren aztán így sóhajtott magában:

— Igen, megbocsátják, amit eddig tudnak... de ha megtudják az igazit...

Teréz néni, midőn észrevette, hogy Emma buslakodni kezd, rögtön adott neki valami sürgős munkát és így kiververte fejéből azokat a szomorú gondolatokat.

Egypár hónap mult már így, Emmácska mindinkább megszerette a szigorú, rendszerető, de e mellett jó Teréz nénit s a néni is mindinkább meggyőződött, hogy a kis leányt rosszul ítélték meg a többiek, mert jó gyermek, csak nagyon bizalmatlankodó. És el is határozta a derék asszony, hogy bármikép, de kisüti a titkot, mely miatt Emma eddig annyit szenvedett.

Mit tett a néni, arról Emmácskának sejtelve sem volt. Csöndesen folytak a napok a rendes munkában, már az őszi elmúlt, a tél beköszönt és közeledett a karácsony. Emma nem gondolhatott arra, hogy ezuttal oly vidám karácsonyestét töltsön testvérei, szülei körében, mint régebben; itt egymaga van s szülei még nem is gondolnak arra, hogy hazavigyék, még nem tartják megjavultnak. És maga Emmácska is alig kívánczozott haza, — hiszen karácsonykor találkoznia kellene nagyapával.

Egy napon éppen zongora leczkéljét végezte s észre sem vette, hogy a postás belépett s levelet adott a néninek. A néni felbontván a levelet, benne még egy másodikat talált, mely, úgy látszik, nem neki szólt, mert nem bontotta föl, hanem csak az előbbit olvasta el. Mikor elolvasta, öröm sugárzott szemeiből s halkán így szólt:

— Tudtam! Előre tudtam, hogy az én Emmácskám ártatlan. Derék asszony Anna mamája, jó, hogy egyenesen hozzám fordultam.

Éppen ekkor elkészült Emma a zongora leczkével. A néni magához hívta s egy kis levélkét adott át neki.

— Ime egy levél számodra, kedves leányom. Talán örülni fogsz neki, mert jó barátnéd írta, Annácska.

— Anna! kiáltá Emmácska s szinte elsápadt az izgatottságtól. Valjon mit írhat nekem Anna?

Mohón, izgatottan olvasta Emmácska a levelet, mely így szólt:

»Édes Emmácskám, kedves jó barátnőm!

»Tudom, csodálkozol, hogy tőlem levelet kapsz, ámbár még inkább csodálkozhattál talán a fölött, hogy azt, mit most írok, már régen nem irtam meg. De nem irhattam meg, mert én épen olyan rossz és könnyelmű voltam, a milyen nemesszívű, áldozatkész te voltál. El tudtam tűrni, hogy te szenvedj miattam, pedig jól tudhattam, milyen szomorú az életed, mióta magadra vállaltad azon bűn terhét, melyet én követtem el. Kérlek, nagyon kérlek, bocsáss meg, iparkodni fogok, hogy jóvá tegyem hibámat s téged fölmentselek a vád alól.

»Alig néhány nappal azután, hogy te távoztál intézetünkben, otthon voltam édes mamámnál s ő rögtön kitalálta, kifürkészte, hogy én követtem el azt a csunya bűnt, meg is hagyta nekem, hogy rögtön valljak meg mindent az igazgatónőnek, nehogy valaki ártatlanul szenvedjen miattam, — még akkor nem tudta, hogy te már is szenvedsz az én hibám miatt! Én föl is tettem magamban, hogy engedelmeskedni fogok, de midőn visszatértem az intézetbe, nem volt bátorságom szólani... pedig ekkor már beláttam, hogy helytelenül cselekedtem, hogy nem lett volna szabad tőled oly nagy áldozatot elfogadnom. Ugy-e, gonosz, rossz leány vagyok! És talán még mostanig sem tértem volna meg; egy napon azonban édes mamám ismét kérdezte, hogy megmondtam-e már mindent az igazgatónőnek? Persze, megvallottam, hogy még nem tettem meg s ekkor mamám, ámbár beteg, velem az intézetbe jött s az ő jelenlétében kellett mindent elmondanom. Keserves óra volt, nem tagadom, de mi-

kor tul voltam rajta, akkor még örvendtem, hogy megtettem, lelkiismeretem nyugodtabb, de teljesen csak akkor fogok megnyugodni, ha te is megbocsátsz nekem és kedves szüleid is.

»Az igazgatónő nagyon komolyan vette a dolgot s miután én mindent elmondottam, így szólt:

— Nagy volt a hiba, melyet elkövettél, de még nagyobb lett az által, amit azután tettél. Emma sem cselekedett helyesen, hogy helyetted magára vállalta a bűn terhét; nagy szomorúságot okozott nemcsak magának, hanem szüleinek is, kik azt hiszik, hogy leányuk gonosz, rossz gyermek. Ennek mind te vagy az oka, Anna; kötelességed jóvá is tenni mindent. Ha Emma és szülei azt írják nekem, hogy bocsánatot kértél tőlük s ők meg is bocsátottak, — akkor én is megbocsátok s nem zárlak ki az intézetből.

»Édes mamám ezután azt mondta, hogy nem elég levélben kérni bocsánatot, nekem magamnak kell elmennem a te szüleidhez és kitisztáznom tégedet a csuf gyanu alól. Érzem, hogy ez valóban kötelességem s örömmel megteszem; csak azt kívánám, hogy te is jelen légy és kedves jó szüleid tégedet azonnal visszafogadhassanak kegyükbe. Édes mamám irt Teréz nénédnek, hogy hozzon tégedet haza akkorra, mikor mi szüleidhez megyünk s én is kérlek, jőjj és — bocsáss meg.«

Eddig volt a levél s Emmácska könyezett, mire végig olvasta.

— Szegény Annácska! mondá. Hogy ne bocsátanék meg neked!

Azután, kissé elgondolkozván, hirtelen így szólalt meg:

— Kedves Teréz néni, de hát honnan tudta meg Anna, hogy én itt vagyok? Hiszen én nem irtam meg neki... meg nem foghatom, kitől tudhatta meg.

— Azt megmondhatom, — én irtam az ő mamájának. Lásd, kedves leányom, te titkolóztál, nem voltál bizalommal sem

szüleid, sem néned iránt; de én mégis kitaláltam ezt a titkodat... irtam Annácska mamájának s csak annyit kérdeztem tőle, nem követett-e el Anna valami olyan csinyt, ami miatt egy másik leányka, p. o. egy jó barátnője ártatlanul szenvedhet? És a derék asszony rögtön kitalálta szintén, hogy áll a

dolog és most iparkodni fogunk, hogy mindent rendbe hozzunk.

Emmácska zavartan elhallgatott; nem tudta hamarjában, örüljön-e a fordulatnak vagy sem. Azt igen is szeretne volna, hogy szülei ne tartsák őt tolvajságra képes gonosz gyermeknek; de másrészt meg arra gondolt, hogy hátha sze-

gény Annácskának most valami baja lesz? Hiszen épen azért áldozta föl magát, hogy Anna és szegény beteg mamája elkerüljék a kellemetlenséget, s ime úgy látszik, minden hasztalan volt, mert hátha szülei azt fogják kívánni, hogy Annácska büntetést kapjon?

A kis leány tehát nem tudta magát elhatározni, hogy miként fogadja e válto-

zást; kissé röstelte is, hogy az éles eszü Teréz néni így keresztül látott az egészen és néhány félig-meddig elárult szóból így tudja sütni az igazat. Teréz néni azonban nem engedett sok időt a gondolkozásra, mert alighogy a levelet elolvasták, becsöngette a szoba-leányt és így szólt:

— Készítsd

el utiládát, délután elutazom. A kocsisnak mondd meg, hogy a lovakkal készen álljon, három órakor kivisz a vasúthoz.

— Elutazik nénikém? kérdé Emma meglepetve.

— Igen s te velem jössz. Szedd össze ruháidat.

(Folytatása a 166. lapon.)

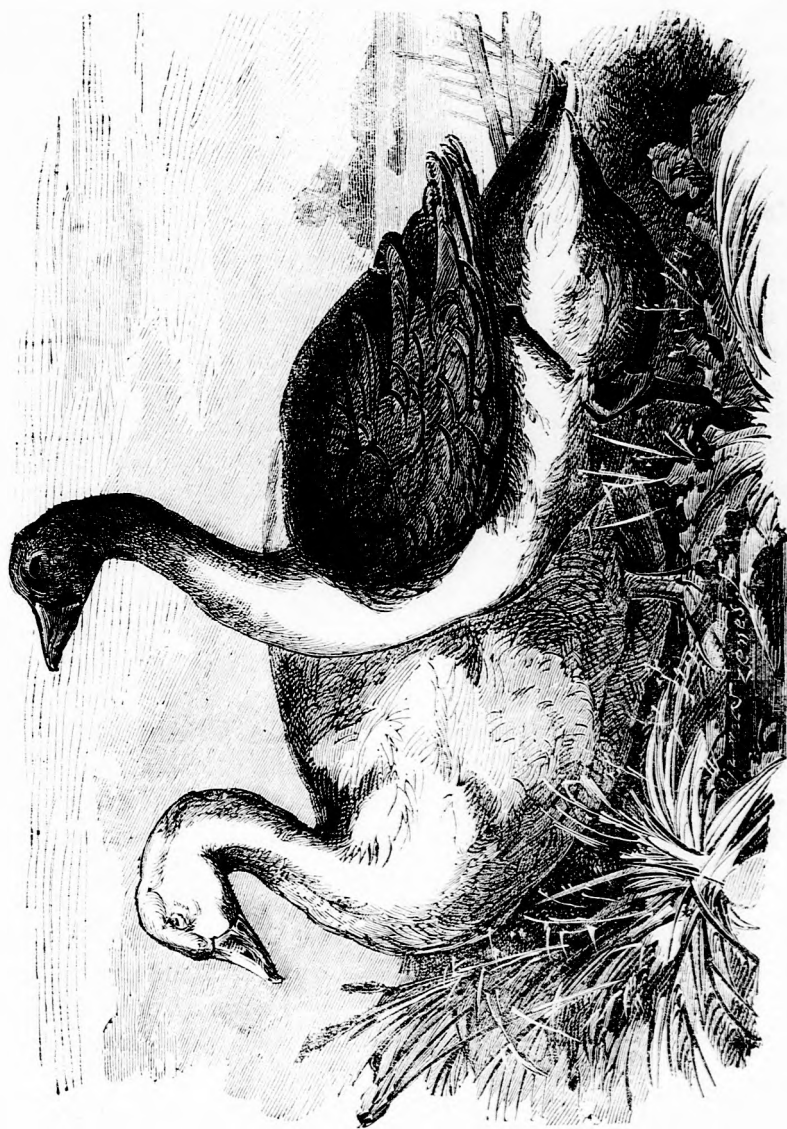
MEGFOGVA! (Lásd a 175. lapon.)

a ja lesz?
gát, hogy
elkerül-
y látszik.
a szülei
ka bün

a magát
e válto-
issé rös-
s, hogy
eszü Te
i így ke-
látott
szen és
félig-
elárult
igy ki
ütni az
Teréz
azonban
ngedett
a gon-
zásra,
lighogy
et elol-
becsön-
szoba-
és így

észítsd
A ko-
kal ké-
suthoz.
Emma

l össze

A LUD. (Lásd a 170. lapon.)

Emma tudta, hogy Teréz nénivel szemben hasztalan minden ellenmondás, de különben is gyanította, hogy ez utazás az Annácska mamájának levele folytán történik. Megtette tehát, amint a néni mondta s délután utra keltek, estére pedig már Budapesten voltak. Másnap reggel nem utaztak rögtön tovább hazafelé, mint Emma hitte, hanem kocsiba ültek s Emma kíváncsian kérdé:

— Látogatást teszünk, nénikém?

— Igen.

— És kinél?

— Mindjárt megtudod.

Nem valami nagy uraság lehetett, akihez látogatóba készültek, mert a kocsi mindig tovább-tovább ment a külváros szegényes utcái felé s végre egy alacsony kis ház előtt állt meg. Teréz néni kiszállt a kocsiból, maga után hívta Emmácskát s beléptek a házba. Emma sejtette ugyan már, de nem tudta világosan, kihez mennek; mikor azonban beléptek egy szegényesen butorozott szobába, akkor megtudta, mert ott megpillantotta Annácskát és ennek mamáját.

— Emma, kedves Emma! kiáltá Annácska s nyakába borult hü barátnőjének. — Ugy-e, megbocsátsz és kérni fogod kedves szüleidet, hogy ők is bocsássák meg nagy hibámat?

A két leányka könyes szemekkel ölelte meg egymást, ezalatt pedig Teréz néni így szólt Anna mamájához:

— Köszönöm, asszonyom, hogy anynyira segítségemre sietett e meggondolatlan gyermekek dolgának rendbehozatalában. Hiszem, hogy még nem késő, hogy

még sikerülni fog e hibás ösvényre tévedt gyermekeket jó utra vezetni.

— Oh, asszonyom, szólt Annácska mamája könnyezve, hibásnak az én leányomat mondhatjuk, ki leánykészenében oly nagy áldozatot fogadott el Emmácskától s eltűrte, hogy nemes szívű barátnője magára zudítsa szülei haragját és viselje a ségyent, mely nem őt illeti. Én köszönöm, hogy fölvilágosított, asszonyom. Azt tudtam, hogy Anna elkövette azt a könnyelmű tettet, meg is hagytam neki, hogy rögtön valljon meg mindent az igazgatónőnek, de azt nem tudtam, hogy egy ártatlan leányka már is szenved Anna miatt! Most, hogy tudom, kötelességem jóvátenni leányom hibáját s hiszem, Anna is belátta és őszintén megbánta már hibáját.

Annácska nem bírta elfojtani zokogását s fuldokolva mondá:

— Bocsáss meg, édes Emma . . . és kérd kedves szüleidet, hogy ők is bocsássanak meg!

— De kedves Annám, felelt Emma meghatottan, mit bocsássak-én meg neked? Hiszen magam jószántából tettem, hogy tégedet a bajból megmentselek. Azt hittem, hogy jót cselekszem.

— De azt nem gondoltad meg, mi lehet belőle, szólt Annácska anyja. — Hátha Anna ez által még jobban neki bátorodott volna, ha megrögzött tolvaj vált volna belőle, — hiszed-e, hogy jót cselekedtél?

— Erre nem gondoltam! felelt Emma elsápadva.

(Folytatása következik.)

A TÜRELMETLEN VIZCSÖPP.

— Mese. —

suti állomásra épen berobogott a vonat, élén a szuszogó, dübörgő gőzmozdonnyal, mely épen a kut mellett állott meg, hogy kazánját friss vízzel megtöltsék.

Lent a kut mélyén pedig csöndesen szunnyadott a víz, — csak egy vizesöpp volt a sok között, mely türelmetlenkedve így dörmögött magában:

— Ez már mégis rettenetes, ilyen mélységben, ilyen sötétben bezárva lenni! Mennyivel szerencsésebbek más társaim, melyek a patakokban folydogálnak virágos rétek között s csillognak a nap sugariban! Még azok is boldogabbak, akik a csöndes tóban vannak s a virgoncz halakkal játszhatnak. De itt fogva lenni, — ez borzasztó! Senki sem lát, senki sem szeret, nem becsül semmire!

Alig fejezte be e panaszát, midőn a cső, mely lenyult a kut mélyére, megszólalt:

— Vizre van szükség odafent, — jöjjetek!

A türelmetlen kis vizesöpp a legelsők közé tolakodott, csak hogy kimenküljön a kutból; be is jutott a csőbe s ebben fölemelkedve, csakhamar egy másik csőbe került, ebből pedig egy nagy vas kazánba, a melyben épen olyan sötét volt, mint odalent a kutban.

— Oh jaj nekem! sohajta a türelmetlen vizesöpp. Inkább maradtam volna odalent! Itt még szűkebb és sötétebb börtönbe jutottam!

De amint így szomorkodott, érezni kezdte, hogy mindinkább melegedik; és melegedett, majd forrt, addig-addig, míg végre szélylyel terjeszkedett és gőzzé vált, úgy mint a többi vizesöppek, melyek vele együtt a kazánban voltak. A türelmetlen vizesöpp most gőz-alakban még türelmetlenebb volt; tudta, hogy a gőznek ropant ereje van s így dörmögött:

— A kazán már egészen tele van gőzzel, — ha még sokáig fogva tartanak itt, szétrobbantjuk a kazánt, nem tűrjük a fogságot. Most már nem vagyunk oly gyöngék, mint mikor vizesöpp alakban éltünk.

Épen akkor éles füttyentés hallatszott s a vas kazán oldalában egy nagy vas csap megmozdult. A gőz e nyitás felé tódult s a mi türelmetlen gőzöcskénk is bejutott a nyílásba. De csak bajjal lehetett előre jutni: előbb még jó darabon előre kellett tolni azt a vas csapot, ez pedig nehezen mozdult, mert hozzá volt erősítve a mozdony kerekéhez és a mint a gőz a csapot megmozdította, a kerék forogni kezdett s ez a kerék maga után vont a többi kerekeket is, úgy, hogy a vasuti kocsik gyorsan haladtak a síneken.

A gőz pedig annak a csapnak a végében egy kis rést talált s ezen kiröpült, ki a szabadba, fö' a levegőbe a virágos mezők, lombos fák fölé. Ott volt közte a mi vizesöppünkből alakult gőzöcske is.

A vasuti kocsik mellett hosszú, fehér felhő gyanánt nyult el a kiszabadult gőz. A kocsik ablakaiból pedig az utasok nézegették.

— Köszönet a gőznek! szólt a munkás. Segítségével gyorsan eljutok munkám helyére, hol kenyéremet megkeresem.

— Köszönet a gőznek! szólt a tanuló. Gyorsan elvisz a városba, hol az iskolában ismereteimet gyarapíthatom.

— Köszönet a gőznek! szólt egy sápadt beteg. — Gyorsan elvisz az orvoshoz, ki talán még tud segíteni bajomon.

A kis gőz egészen büszke lett s kérkedve szállt a magasba, így szólván magában:

— Most ugyan csak derék dolgot vittem végbe! — Megemlegetikám, hogy kiléptem a világba.

A vasuti vonat azonban tovább robogott s nem látszott többé törődni a kis gőzzel, mely a levegőben lebegve hátramaradt. A mi vízcsöppünkből lett gőz iparkodott egy ideig a vonat után röpülni, de látta, hogy hasztalan erőlködik; megállapodott tehát és bosszusan dörmögé:

— Ime, ez a köszönet! Segitettem, hogy a vasuti kocsik előre jussanak, nél-

külem és társaim nélkül a vonat meg sem mozdult volna, és most odább szalad, nem is figyel reám többé. Ilyen hálátlan a vi-

SZORGALMAS DIÁKOK. (Lásd a 171. lapon.)

lág. Szinte szeretném, ha lent maradtam volna a sötét kut fenekén!

A vasuti kocsik ezalatt eltűntek egy

domb mögött. Épen ekkor egy jókora felhő röpült arra s lekiáltott a kis gőznek, csatlakozzék hozzá, sétáljanak együtt

pülve végig erdők, mezők és városok fölött. A kis gőz nagyon boldog volt, olyan boldog, hogy elfeledte minden eddigi keserűségeit.

— Oh, mily szép a világ! kiáltá.

— Szép bizony, felelt felhő-társa. De az még nem elég, hogy gyönyörködünk a szépben; használnunk is kell, csak akkor érezhetjük magunkat igazán boldogoknak.

— De hát ki nek és minek lehetünk mi hasznára itt a magasban?

— Majd meglátod, csak menjünk kissé tovább.

Forró nyári idő volt, a nap égetően sütött s a földön ember, állat lankadtan rejtőzött árnyékba, a növények pedig hervadtan csüggeszték le lombjaikat, mert a föld egészen ki volt már száradva, a

tovább. A gőz örömmel ráállott, barátságot kötött a felhővel s együtt lebegtek fönna a légben, hol lassan, hol gyorsan rö-

növények gyökere nem talált többé nedvet.

A kis gőz a felhővel tovább röpült,

de mindig lassabban, mert több más felhővel találkoztak s beszélgetni kezdtek.

— Nézzétek csak, szólta az egyik, milyen tikkadt, milyen szomorú minden ott lent a földön. Sovárognak eső után, — ne segítsünk rajtuk?

— De igen, de igen! kiálták a többiek.

És a kisebb fellegek egyesültek s lett belőlük egy nagy felhő. Ez a felhő pedig lassacskán átalakult esőcseppekké; a kis gőz is visszanyerte régi vízcsőpp alakját és a többi csöppek társaságában sietett le a földre. Pompás eső lett, erdőn, mezőn minden új életet nyert és áldotta a jótékony esőt. A mező kizöldült, a virágok kiterjeszték leveleiket, az emberek gyönyörködve nézték, mind élednek ismét vetéseik.

A mi kis vízcsőppünk nagyon örült, mikor látta, mily hasznot tett. Igaz, nem egymaga, hanem sok millió csöpp társaságában tette, de mégis ott volt ő is és ez elég. Épen egy kis leány virágos kertjébe esett le sok más csöppel együtt s megmentették a virágokat a kiszáradástól. Sőt oly sok csöpp esett ide, hogy nem is volt mindnyájukra szükség, egy részök tehát miután a földet jól megáztatták, egy kis árokba sietett, ebből pedig a patakba folyt.

A kis vízcsőpp azt hitte, hogy most már többé nem tehet semmit, de csalódott. A patakban összegyűlt víz számos malomnak kerekeit forgatta s ezzel lehetővé tette a buza megőrlését; a patakból aztán vízcsőppünk egy nagy folyóba került s itt segítette a nagy hajókat hordani, melyek a vizen usznak. Végre a fo-

lyóból beömlött a tengerbe s itt a végtelen víztömegben úgy eltűnt, hogy bizony soha senki sem vehette többé észre.

— Nem baj, ha örökre el is tűnök a nagy tömegben, szólta a kis vízcsőpp. Hasznosan futottam végig pályámat s ha egymagam keveset tehettem is, de többi társaimmal egyesülve, sok jót vittünk végbe. Engemet nem ismer senki, — de az nem baj. Nekem elég, hogy tettem annyi jót, amennyit tehettem!

A LUD.

(Képpel a 165. lapon.)

FGYÜGYÜ állat a lud,
A bizony nem sokat tud;
Az volt ő már korábban,
Gyöngye liba korában.
De azért jó állatféle,
Jó a husa, jó a vére;
S ha leölik, megmellesztik,
Tollát vánkösökbe teszik,
Jó puhán raknak sokat,
S alszunk rajta nagyokat.

AZ

K

S

S

S

P

M

S

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

P

AZ ELSŐ SZŐLŐFÜRT.

(Képpel a czimlapon.)

KI KORÁN kel, aranyat lel.
Régi példaszó;

S mily igazság! Lám Mariskán,
S czimképünkön az ma tisztán,
S szépen látható.

Föl sem csókolá a nap mind
Még a harmatot,
S már Maris hajnalba' kelve,
Fönn a szőlőt járta-kele
És kutatgatott.

Im egy szép gerezdre bukkant
A lugas fölött,
Aranyhamvas sok szemével
Édes-biztatón nézett fel
Két levél között.

S otthon mint egy diadalmi
Jelt ugy vitte föl,
Atyja aztán el-fölosztá,
S kis Maris csókot kapott rá
Még szülőitől.

SZORGALMAS DIÁKOK.

(Képpel a 168. és 169. lapon.)

AKÁR hiszi valaki, akár nem, ez bizony iskola s ezek a kis guggoló fiuk szorgalmas diákok, kik a tanító urral épen most javában tanulják leczkójöket. Ti, kis olvasóim, ugyancsak bámulnátok, ha ilyen iskolába vezetnének titeket; no de ettől nem kell félni, az olyan iskolák, mint ez itt, a képen, nagyon messze országban, Ázsia déli részeiben vannak és mi közülünk bizonynyal csak kevesen fognak valaha odajutni.

Ázsia déli részein — nézzétek meg a térképen, — sok nagy szigetet látunk,

melyek közül a legnagyobbak egyike Jáva. Ennek lakossága mohamedán hitű s a műveltségnek alacsony fokán áll; de anynyit mégis dicséretére meg kell vallani, hogy a gyermekek járnak iskolába s ott megtanulnak legalább irni-olvasni és megtanulják a korán-t, a mi az ő szentírásuk czíme.

Iskolájuk persze nem valami fényes épület, inkább csak olyan pajta féle, bambusz nádból építve. (A bambusznádról nem régen beszéltem nektek, emlékezhetek reá.) Nincs az iskolában se asztal, se pad, se szék, mert ott az emberek szokása mindig földön guggolva ülni; a gazdagok drága szőnyegeket teritenek le s arra ülnek, a szegényebbek legfőljebb gyékényre, az efféle iskolás gyermekeknek pedig jó a pusztá föld is.

Leguggolnak tehát a tanító köré s mindegyik egy kis számoly-félét vesz maga elé, melyre a könyvet fekteti. Arról nem panaszkodhatnak, hogy sötét van, mert a szobának két oldalról fala sincs, egészen szabadon áll; oly meleg van azon tájékon, hogy az emberek csak ilyen szellős, nyitott helyeken maradhatnak meg. Persze a tanuló gyerekeknek nem épen alkalmas az ilyen nyitott szoba, mert kecske, tyúk és más mindenféle apró jószág ott sétál az udvaron s föl is menne az iskolába, ha szerencsére meredek lépcső nem vezetne oda föl. De így is fogadni mernék, azok a kis guggoló diákok többször néznek a kecskére, mint a könyvbe s aligha sok fáradságba nem kerül, míg a tanító bácsi megtanítja őket a leczkére.

A falon egy nagy dobot látunk, — ez arra való, hogy a tanító összehívja vele a gyermekeket iskolába. Kiáll a ház elé s addig döngeti a dobot, míg a gyermekek mind összegyűltek. A szorgalmasok jönnek is mindjárt, de a hanyagok bizonyosan gyakran előállanak a kifogással, hogy nem hallották a dobolást.

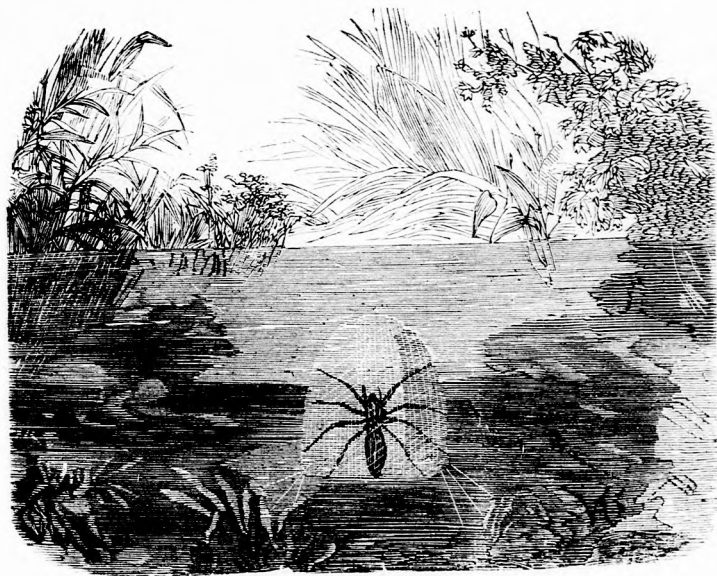
A DISZNÓ CSALÁD. (Lásd a 174. lapon.)

A VIZI PÓK.

Pók a vízben? Hiszen a pókot fönt a magasban, a gerendák között látjuk, amint vékonyka hálót fonja. Ez a háló az ő palotája — hogy lakhatnék hát a vízben? Pedig úgy van, — van egy fajta pók, mely a víz fenekén él, még pedig épen olyan vékony száalcskákból készített hálóban, mint a többi pókok. De a vízi pók hálója mégis különbözik a többiekétől s

méltán csodálatra indit, ha látjuk, hogy e piczike állat miként rendezkedik be ott a víz fenekén.

A legparányibb teremtés sem élhet meg levegő nélkül, a póknak tehát legelső föladata, hogy levegőt szerezzen magának. Sokféle mulatságnál érdekesebb, ha kimegyünk valamely csöndes, tiszta vizű tó vagy folyó partjára s ott figye-

A VIZI PÓK.

lemmel kísérjük, miként rendezkedik be vízi pók barátunk.

A víz partján a nád és sás közt egy jókora, majd felhüvelyk hosszú pókot pillantunk meg; teste előrésze barna, hátsó része fekete vagy szürke és nagyon szőrös. Egyszerre alá kezd merülni a vízben s ekkor úgy látjuk, hogy testeinek hátsó része ezüst színűvé lett. De ez csak látszik úgy, ez a fehéres szín onnan van, hogy mikor a pók lemerül, testének sző-

rére tapadva apró levegő-buborékokat visz le magával, olyanokat, mint sokszor üvegben, pohárban láthatunk föl-fölszállani. A levegő odatapad a pók testéhez s majd meglátjuk, mire való. Most nézzük, mit mivel a pók ott lent a víz fenekén.

Rövid keresés után talál jó helyet, hol néhány rövid szálat ereszt, egészen közel a földhöz, valamely növény-gyökérhez erősítve; azután oldalt ereszt szálat s a szomszéd növényhez erősíti, mi-

kor pedig ekként palotája alapjával készen van, fölfelé emelkedik és fönt is megerősíti szálaít valamihez. Azután az egyes szálak közt sűrű hálót fon, oly sűrűt, hogy a tű hegye is alig férne keresztül; az egész hálónak pedig nem olyan alakja van, mint a mi rendes pókjainkének, hanem olyan, mint egy méhkas vagy harang. Mikor az egész háló meg van szövve, — még nincs készen. Ekkor a pók ragadós mézga-szerű nyálkát ereszt rá, ezzel egészen bevonja, úgy hogy semmi sem hatolhat belé.

E munka sokáig tart, néha két nap is kell, míg elkészül s az alatt, hogy él meg a pók a vízben levegő nélkül? Van ám levegője! Magával vitte szőrös testén s abból szívja be, ha pedig elfogy, gyorsan fölemelkedik a víz színére és újabb készletet visz magával, míg csak el nem készül az építéssel.

Mikor készen van a lakás, természetesen abba is kell levegő, mert az nagyon kényelmetlen volna, hogy minduntalan föl kelljen emelkedni a víz színére. És a pók gondoskodik is levegőről s most látjuk, mért építi lakását harangformára és mért csinálja olyanná, hogy semmi se hatolhasson se be, se ki. A pók ugyanis fölemelkedik a víz fölé és levisz magával levegőt, aztán harang-alaku fészke alá áll és lábaival ledörzsöli szőrös testéről a levegő részecskéket. A levegő persze fölszállana a víz színére, de a harangforma pókhálózat megfogja, nem eresztí. A pók egymásután többször fölmege és leszáll és addig hord levegőt, míg a kis lakás egészen megtelt és van készlet több napra, sőt egy-két hétre is. Ekkor végre készen van mindennel, kényelmesen helyet foglal lakásában és lesi az arra menő apró vizi rovarokat, melyeket megragad, mert ezekből áll az ő tápláléka.

Ugy-e csodálatos dolgok történnek a természet világában!

A DISZNÓ CSALÁD.

(Képpel a 172. lapon.)

HEJE ricza kukoricza,
Jól eszik a mangolicza,
Jól eszik az emse, ártány,
Szent György napra ölünk már tán.
Hát még a két pocza kocza,
Annak is nő már a poczcza.
Azt hallani csak fölülök
Pompás frissling lesz belőlük.
Hanem hiszen jól is élnek,
Iddogálnak, eddegélnék.
S ha jól laktak, mitse várva,
Megfürödnek a mocsárba.
Hengergöznek, elhasalnak,
Jó puhát választva aljnak,
Jó hogy nem tudják a bányuk
Mily jövendő vár reájuk.
Mert ha tudnák, haj mindnyája!
Megsoványkodnék bujába.

A PIPÁZÓ MAJOM.

(Képpel a 176. lapon.)

MILYEN ügyes állat a majom, mennyire megtanul mindenféle olyan dolgot, amit az embertől lát, arról számos érdekes történetet olvashatni. Meg lehet a majmot tanítani, hogy szépen felöltözködjék, az asztalnál ülve késsel, villával egyék, pohárból igyék stb. Volt olyan majom is, mely megtanult kiszolgálni az asztal körül, mint akármelyik inas, csak hogy a kópé néha kifogott a vendégeken, s ha gyümölcsöt vagy bort adtak kezébe, hogy vigye az asztalra, — utközben megette, megitta s az üres tálat vagy palackot tette az asztalra, aztán roppant jó kedvvel elmenekült, mint valami pajkos fiu, mikor bohókás csinyt követett el.

Nem régiben egy hajón, mely Afrikát körülutazta, egy szép nagy majmot hoztak Európába s ez nem csak a bort megitta, hanem még — pipázott is. Valósággal pipázott, szívta és kifujta a füstöt

s nagy gyönyörüségét találta benne, mint akármely vén pipás ember. Erre pedig úgy szokott rá, hogy látta a tengerészeket pipázni s amint egyszer az egyik letette az üres pipát, majmunk odaugrott és szájába vette. Eleinte prüszkölt a dohányfüsttől, mely szájába és orrába hatolt, eldobta a pipát s mintha szégyenkezne, elfutott. A matrózok nevelték és másnap már ők kínáltak a pipával; a majom elvette s rettentő arcfintorgatásokkal ugyan, de mégis szívta a füstöt. Ettől fogva mindinkább hozzászokott s roppant mulatságos volt látni, mikor az emberek társaságában ő is leguggolt a földre és versenyt pipázott velök.

Szokását megtartotta, mikor szárazföldre is vitték és gazdája sokszor adott neki egy kis pipát, melyet persze csak kevés és gyöngye dohánynyal töltött meg. Majmunknak volt az udvarban egy kedvencz pajtása — egy nagy kakas. Ezt magához hívta, simogatta, játszott vele, aztán leültek valamely csöndes sarokba s ott a majom elpipázgatott, a kakas pedig nyugodtan ült mellette, és bizonyosan bámulta játszó pajtását, sőt alkalmasint embernek is nézte.

M E G F O G V A !

(Képpel a 164. lapon.)

Kedves Forgó bácsi!

FRGEDJE meg, hogy egy kis rajzot és egy kis történetkét küldjek be a »Kis Lap«-nak. Itt nálunk megtörtént igaz eseményről szól és bizonyítja, hogy a gondviselés mily meglepő módokon őröködik fölöttünk.

Nem régiben Dénes bácsi bent volt a városban s eladta buzáját; sok pénzt hozott haza és örült a jó vásárnak, mert nagy a családja, sok mindenfélére van szüksége. Dénes bácsival jött két idegen is, kik épen jelen voltak a vásárnál, mikor a bácsi a pénzt fölvette s kik magukat

kereskedőknek mondták; megismerkedtek Dénes bácsival és elkísérték, azt mondván, hogy megvásárolnak tőle mindenféle egyéb gabnát is, ami még itthon van.

Jó vacsorát ettek, de egyszerre Dénes bácsi szokatlanul álmos kezdett lenni s kénytelen volt lefeküdni. A többi házbeliék is mind lefeküdtek, nemsokára csönd volt a házban.

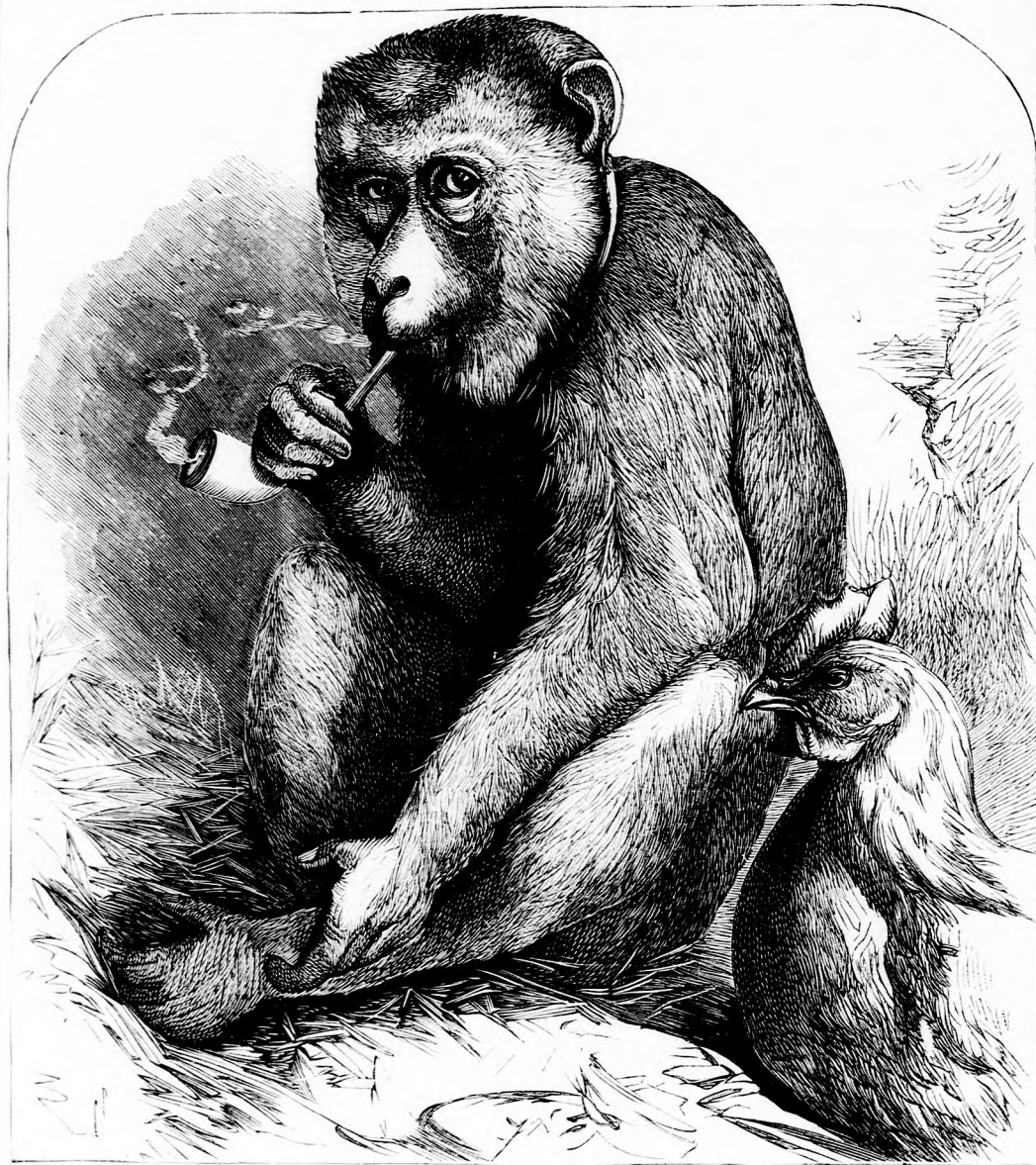
Az a két idegen pedig két gonosz ember volt, kik föltették magukban, hogy kirabolják Dénes bácsit, mert látták nála a sok pénzt. Ezért kísérték el. Éjjel, mikor már mindenki aludt, ki is lopóztak. hogy a kerten át Dénes bácsi hálószobájába ablakához jussanak; álomport csestek italába, tudták, hogy föl nem ébred. — De amint mentek, — egyikök hirtelen nagyot ordított s nem tudott tovább menni, meg volt fogva a lába egy róka-csapdában!

Néhány nap óta ugyanis a tyukokban nagy pusztitást vittek végbe a rókák s ezek ellen Dénes bácsi csapdát helyezett el. És ime, milyen róka esett belé!

A kiáltásra többen fölbredtek a házban és kisiettek. Látták, hogy az egyik idegen vendég ott kapalózik, a másik pedig ijedten hadonáz s maradni is szeretne, meg szökni is; — végre csakugyan elszökött és ez még inkább elárulta őket, mert a másik, aki fogva volt, hiába mondta, hogy ők csak sétálni akartak, kisült gonosz szándékuk. Megtalálták zsebében a feszítő vasat, egy pisztolyt és egy éles kést is, és végre a rabló maga sem tagadhatta, hová indultak. Megkötötték, aztán néhány izmos legény megindult a másik gonosz után, kit szintén utólértek és megkötöztek. Másnap pedig mindkettőt bekísérték a tömlöczbe.

Dénes bácsi pedig áldja a gondviselést, mely ily módon megmentette őt a kirabolatástól.

G. B.

A PIPÁZÓ MAJOM. (Lásd a 174. lapon.)

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.

Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.

Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.